

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Факультет хореографічного мистецтва
Кафедра фізичної культури і здоров'я

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчальної роботи
Інна СТАШЕВСЬКА
“ 30 ” вересня 2021 року

Робоча програма навчальної дисципліни
«Фізичне виховання»

Галузь знань – 02 Культура і мистецтво, 03 Гуманітарні науки, 06 Журналістика, 05 Соціальні та поведінкові науки, 24 Сфера обслуговування

Спеціальність – 028 Менеджмент соціокультурної діяльності, 034 Культурологія, 061 Журналістика, 027 Музезнавство, пам'ятокознавство, 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа, 053 Психологія, 242 Туризм, 025 Музичне мистецтво, 026 Сценічне мистецтво.

Освітньо-професійна програма – Менеджмент культури, Фундаментальна та прикладна культурологія, Реклама та зв'язки з громадськістю в соціокультурній сфері, Соціальна та культурна журналістика, Музейно-екскурсійна діяльність, Управління цифровою інформацією, Інформаційна та документаційна діяльність, Психологія, Туризмознавство, Оператор телебачення, Режисура телебачення, Телерепортерство, Фотомистецтво та відеографія, Академічний спів, Естрадний спів, Музичне мистецтво естради, Народні інструменти, Народний спів, Оркестрові духові та ударні інструменти, Оркестрові струнні інструменти, Фортепіано, Хорове диригування, Акторське мистецтво драматичного театру і кіно, Режисура шоу та арт-проектів.

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський).

Харків, 2021

Розробники: ктн снс Казаков О.Є., ст.. викладач Цигановська Н.В., ст..викладач Веретельникова Н.А., ст..викладач Гончар В.В., викладач Батулін Д.С.
Мова навчання: українська

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри фізичної культури і здоров'я

Протокол № 1 від « 16 » серпня 2021 р.

Завідувач кафедри

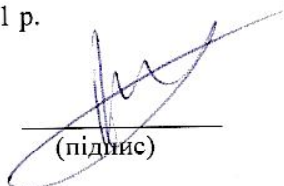
(підпис)

Наталія ЦИГАНОВСЬКА

Робочу програму затверджено на засіданні ради факультету **культурології**

Протокол № 1 від «30» серпня 2021 р.

Голова ради факультету
культурології

(підпис)

Олександр КРАВЧЕНКО

Робочу програму затверджено на засіданні ради факультету **сценічного мистецтва**

Протокол № 2 від «27» серпня 2021 р.

Голова ради факультету
сценічного мистецтва

(підпис)

Ігор БОРИС

Робочу програму затверджено на засіданні ради факультету **аудіовізуального мистецтва**

Протокол № 2 від «30» серпня 2021 р.

Голова ради факультету
аудіовізуального мистецтва

(підпис)

Наталія РЯБУХА

Робочу програму затверджено на засіданні ради факультету **музичного мистецтва**

Протокол № 1 від «26» серпня 2021 р.

Голова ради факультету
музичного мистецтва

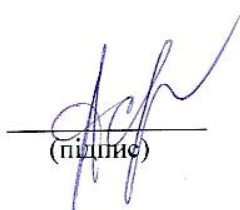
(підпис)

Тетяна БОЛЬШАКОВА

Робочу програму затверджено на засіданні ради **факультету соціальних комунікацій і музейно- туристичної діяльності**

Протокол № 1 від «27» серпня 2021 р.

Голова ради факультету
соціальних комунікацій
і музейно-туристичної діяльності

(підпис)

Алла СОЛЯНИК

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – не має	Галузь знань – 02 Культура і мистецтво, 03 Гуманітарні науки, 06 Журналістика, 05 Соціальні та поведінкові науки, 24 Сфера обслуговування	Вибіркова	
	Спеціальність – 028 Менеджмент соціокультурної діяльності, 034 Культурологія, 061 Журналістика, 027 Музеєзнавство, пам'яткознавство, 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа, 053 Психологія, 242 Туризм, 025 Музичне мистецтво, 026 Сценічне мистецтво.		
Індивідуальне науково-дослідне завдання <u>Не має</u> (назва)	Освітньо-професійна програма – Менеджмент культури, Фундаментальна та прикладна культурологія, Реклама та зв'язки з громадськістю в соціокультурній сфері, Соціальна та культурна журналістика, Музейно-екскурсійна діяльність, Управління цифровою інформацією, Інформаційна та документаційна діяльність, Психологія, Туризмознавство, Оператор телебачення, Режисура телебачення, Телерепортерство, Фотомистецтво та відеографія, Академічний спів, Естрадний спів, Музичне мистецтво естради, Народні інструменти, Народний спів, Оркестрові духові та ударні інструменти, Оркестрові струнні інструменти, Фортепіано, Хорове диригування, Акторське мистецтво драматичного театру і кіно, Режисура шоу та арт-проектів.	Рік підготовки:	
		1-й, 2-й	—
Загальна кількість годин – 450		Семестр	
		1-й, 2-й, 3-й, 4-й	—
Тижневих годин для денної форми навчання – 4 аудиторних – 240 самостійної роботи студента – 210	перший (бакалаврський)	Лекції	
		20	—
		Практичні	
		220 год.	—
		Семінарські	
		—	—
		Самостійна робота	
		210 год.	.
Вид контролю:			
не має	—		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:
для денної форми навчання – **240/210**

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

«Фізичне виховання» – навчальна дисципліна, яка ґрунтується на концепції здорового способу життя, є не тільки засобом зміцнення здоров'я, підвищення розумової та фізичної працездатності студентів, але й складовою частиною навчання та професійної підготовки майбутнього фахівця в галузі культури.

Мета навчальної дисципліни – ознайомлення студентів вищих навчальних закладів культури з теоретичними знаннями, методичною підготовкою, практичними вміннями і навичками з фізичного виховання, які повинен опанувати студент упродовж навчання у ВНЗ. Теоретична і практична підготовка майбутніх фахівців з опанування знань, умінь і навичок створювати безпечні умови життя і діяльності у середовищі перебування, здійснення ефективної професійної діяльності шляхом забезпечення оптимального управління охороною праці на підприємствах, формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку і усвідомлення необхідності обов'язкового виконання в повному обсязі всіх заходів гарантування безпеки праці на робочих місцях.

Кінцева мета навчальної дисципліни сформульована відповідно до освітньо-професійної програми (ОПП) і освітньо-кваліфікаційної характеристики (ОКХ):

- 1) підтримувати, розвивати й удосконалювати функціональний стан свого організму;
- 2) демонструвати розуміння принципів фізичної культури.

Серед **загальних компетентностей**, які формуються в процесі вивчення навчальної дисципліни: розширити уявлення студентів про предмет фізичне виховання, його зв'язок з іншими науковими дисциплінами: медичною біологією, екологією, безпекою життєдіяльності, анатомією та фізіологією людини, профілактикою травматизму, зі спеціалізацією студента (спів, танець, акторська майстерність та інші), з якими фізичне виховання інтегрується; розглянути дисципліну як засіб збереження здорового генофонду країни, нації і народу України від фізичного вимирання; висвітлити основні етапи формування престижності здоров'я й упровадження фізичної культури в здоровий спосіб життя всіх верств населення;

Серед **професійних компетентностей**: розкрити основи здорового способу життя, поліпшення рівня життя та профілактики порушення функцій у процесі життєдіяльності; поглибити уявлення про пріоритетність дисципліни та застосування різноманітних засобів фізичної культури в процесі подальшого навчання й у професійній діяльності; сформувати власний досвід студентів щодо практичного застосування теорії для виконання студентами завдань, що містять практичні дії, вивчення спеціальної літератури, написання рефератів, та для складання самостійних комплексів фізичних вправ й підготовки до поточних та підсумкових тестів з фізичної підготовленості.

Загальні компетентності

- ЗК 01.** - знання та розуміння професійної діяльності;
- ЗК 02.** - розширення уявлення студентів про предмет фізичне виховання, його зв'язок з іншими науковими дисциплінами: медичною біологією, екологією, безпекою життєдіяльності, анатомією та фізіологією людини, профілактикою травматизму, зі спеціалізацією студента (спів, танець, акторська майстерність та інші), з якими фізичне виховання інтегрується;
- ЗК 03.** - освоїти систему практичних вмінь і навичок, які забезпечують збереження та зміцнення здоров'я, психологічної стійкості та якості особистості;
- ЗК 04.** - розглянути дисципліну як засіб збереження здорового генофонду країни, нації і народу України від фізичного вимирання; висвітлити основні етапи формування престижності здоров'я й упровадження фізичної культури в здоровий спосіб життя всіх верств населення;
- ЗК 05.** - вміти користуватися загальною професійно-прикладною фізичною підготовкою.

Фахові компетентності:

- ФК 01.** - здатність розуміти роль фізичного виховання та безпеки життєдіяльності в розвитку особистості;
- ФК 02.** - здатність розкрити основи здорового способу життя, поліпшення рівня життя та профілактики порушення функцій у процесі життєдіяльності;
- ФК 03.** - здатність поглибити уявлення про пріоритетність дисципліни та застосування різноманітних засобів фізичної культури в процесі подальшого навчання й у професійній діяльності;
- ФК 04.** - здатність практично застосовувати набуті знання з фізичного виховання та безпеки життєдіяльності;
- ФК 05.** - здатність сформулювати власний досвід студентів щодо практичного застосування теорії для виконання студентами завдань, що містять практичні дії, вивчення спеціальної літератури, написання рефератів, та для складання самостійних комплексів фізичних вправ й підготовки до поточних та підсумкових тестів з фізичної підготовленості

Програмні результати навчання (відповідно до освітньо-професійної програми)

- ПРН 01.** - здатність пропагувати здоровий спосіб в суспільстві та своєму майбутньому трудовому колективі;
- ПРН 02.** - здатність застосовувати фізіо-біологічні та практичні основи фізичного виховання на практиці;
- ПРН 03.** - здатність розрізняти структуру та основні засади фізичного виховання та здорового способу життя;
- ПРН 04.** - здатність практично застосовувати набуті знання з фізичного виховання та безпеки життєдіяльності;
- ПРН 05.** - здатність використовувати інтернет-ресурси та технології для

вирішення практичних завдань з фізичного розвитку у галузі професійної діяльності;

ПРН 06. - здатність застосовувати спеціальні форми занять та підбирати правильні засоби, які б були найбільш корисні для поширених професій.

ПРН 07. - здатність забезпечувати дії в умовах надзвичайних ситуацій (НС) у межах своєї компетенції на первинної посаді;

ПРН 08. - здатність поєднувати навички самостійної та командної роботи задля отримання результату з акцентом на професійну сумлінність та відповідальність за прийняття рішень.

Очікувані результати навчання з дисципліни «Фізичне виховання»:

У результаті вивчення дисципліни студент повинен знати: об'єкт, предмет, структуру фізичного виховання як науки;

- основні концепції науки про фізичне виховання;
- теоретичну частину програми;
- пояснення навчального матеріалу в процесі практичних завдань;
- мету та завдання фізичного виховання;
- механізми оздоровчої дії фізичних вправ;
- поняття про основні фізичні якості (сила, витривалість, швидкість, спритність та гнучкість);
- методи досліджень з фізичного виховання (функціональні резерви організму);
- самостійно та вільно виконувати фізичні вправи з розвитку фізичних якостей;
- використовувати методичні вказівки до самостійної роботи та застосувати їх у процесі підготовки до тестування;
- самостійно вивчати спеціальні комплекси вправ, що стосуються індивідуальних завдань;
- застосувати спортивно-технічні та професійно-прикладні навички в практиці та методику виконання і техніку тестових вправ;
- демонструвати навчальний матеріал, спрямований на розвиток та вдосконалення фізичних якостей, поліпшення показників функціонального стану організму;
- формувати основи здорового способу життя, поліпшення рівня життя та профілактика порушення функцій організму;
- використовувати положення законодавчих актів та нормативно-правових документів з охорони праці та цивільного захисту у своїй діяльності;
- здійснювати ідентифікацію шкідливих і небезпечних факторів в оточуючому середовищі;
- володіти основними методами збереження життя та здоров'я людей під час будь-якої діяльності;
- забезпечувати дії в умовах надзвичайних ситуацій (НС) у межах своєї компетенції на первинної посаді.
- Застосовувати набуті в процесі навчання знання щодо особливостей використання в процесах формування фізичного самовиховання, тобто процес цілеспрямованої, свідомої, планомірної роботи над собою,

орієнтованої на формування фізичної культури; поєднання фізичного виховання з іншими науковими дисциплінами: медичною біологією, екологією, безпекою життєдіяльності, анатомією та фізіологією людини, профілактикою травматизму, зі спеціалізацією студента (спів, танець, акторська майстерність та інші), з якими фізичне виховання інтегрується.

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання є:

- складання самостійних комплексів фізичних вправ;
- поточні та підсумкові тести з фізичної підготовленості.

2. Програма навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. РОЗВИТОК СИЛИ

Тема 1. Фізична культура як навчальна дисципліна у вищих навчальних закладах

Мета та завдання фізичного виховання. Засоби і методи фізичного виховання. Механізм оздоровчої дії фізичних вправ. Фізичні вправи та функціональні резерви організму. Фізичні вправи і система імунітету. Вправи як засіб загартування. Поняття про основні фізичні якості. Фізичні вправи і трудова діяльність: подібність та відмінність.

Тема 2. Розвиток силових якостей

Вправи із залученням власної ваги тіла й окремих його частин. Вправи з залученням ваги партнера та з її протидією, з протидією пружних предметів, з використанням гімнастичних снарядів та тренажерів. Ізометричні вправи.

РОЗДІЛ 2. РОЗВИТОК ВИТРИВАЛОСТІ

Тема 3. Розвиток загальної витривалості

Циклічні вправи (ходьба, біг, ходьба на місці, плавання, їзда на велосипеді тощо), що виконуються до втоми, рівномірним та інтервальним методами в аеробному та змішаному режимах, які спрямовані на розвиток аеробних можливостей.

Тема 4. Розвиток спеціальної витривалості

Швидкісна витривалість – вправи, спрямовані на розвиток анаеробних можливостей. Силова витривалість – повторні силові вправи із залученням ваги 30-70 % від максимального та ін.

РОЗДІЛ 3. РОЗВИТОК ШВИДКОСТІ ТА СПРИТНОСТІ

Тема 5. Фізична культура як навчальна дисципліна у вищих навчальних закладах

Мета та завдання фізичного виховання. Засоби і методи фізичного виховання. Механізм оздоровчої дії фізичних вправ. Фізичні вправи та функціональні резерви організму. Фізичні вправи і система імунітету. Вправи як засіб загартування. Поняття про основні фізичні якості. Фізичні вправи і трудова діяльність: подібність та відмінність.

Тема 6. Види швидкості. Методи та засоби розвитку показників швидкості

Загальні та спеціально-підготовчі вправи, які виконуються з максимальною швидкістю на коротких відрізках дистанції, швидкісно-силові вправи, рухові та спортивні ігри. Баскетбол, волейбол, футбол, теніс (настільний).

Тема 7. Методи розвитку спритності

Застосування вправ зі швидкою перебудовою рухової діяльності, виконання різних вправ у незвичайних поєднаннях, зміна способів виконання вправ, зміна кінетичних та динамічних характеристик руху й елементи естафети з різноманітними завданнями.

РОЗДІЛ 4. РОЗВИТОК ГНУЧКОСТІ

Тема 8. Методи і засоби розвитку гнучкості та рухливості суглобів

Вправи на розтягування м'язів, сухожиль та суглобових зв'язок з збільшеною амплітудою рухів; вправи з збільшеною амплітудою руху за допомогою партнера, із залученням ваги. Активна та пасивна гнучкість. Гімнастичні вправи.

РОЗДІЛ 5. БЕЗПЕКА ЖИТТЕДІЯЛЬНОСТІ ТА ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ

Тема 9. Державна політика Україні у сфері БЖД та ЦЗ. Класифікація небезпек та надзвичайних ситуацій.

Конституційні засади охорони праці та цивільного захисту в Україні. Гарантії прав працівників на охорону праці. Охорона праці жінок, неповнолітніх, інвалідів.

Обов'язкові медичні огляди працівників певних категорій.

Відповідальність посадових осіб і працівників за порушення законодавства.

Інструкції з охорони праці та цивільного захисту. Розробка та затвердження актів з охорони праці та цивільного захисту, що діють в організації.

Фінансування охорони праці та цивільного захисту. Основні принципи і джерела.

Надзвичайні ситуації техногенного, природного та соціально-політичного характеру.

Тема 10. Основи безпеки праці на підприємствах і в організаціях. Основи електробезпеки та пожежної безпеки.

Умови праці на виробництві. Виробничий травматизм і профзахворювання. Загальні вимоги безпеки виробничого устаткування і процесів.

Дія електричного струму на організм людини. Електричні травми. Чинники, що впливають на наслідки ураження електричним струмом.

Показники вибухопожежонебезпечних властивостей матеріалів і речовин. Категорії приміщень за вибухопожежонебезпечністю.

Основні засоби і заходи забезпечення пожежної безпеки виробничого об'єкту. Пожежна сигналізація. Засоби пожежогасіння.

Дії персоналу при виникненні пожежі. Забезпечення та контроль стану пожежної безпеки на виробничих об'єктах.

Тема 11. Надання долікарської допомоги потерпілим від нещасних випадків

Види травм. Загальні принципи надання долікарської допомоги.

Надання долікарської допомоги потерпілим при артеріальній, венозній та капілярній кровотечі, переломи кісток скелета, термічних та хімічних опіках, відмороженні та при ураженні електричним струмом.

Тема 12. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій. Запобігання НС, реагування на них та ліквідація їх наслідків.

Основні завдання та принципи у сфері захисту населення від надзвичайних ситуацій. Основні заходи захисту населення і територій. Оповіщення, інформування, укриття населення у ЗС ЦЗ, інженерне облаштування територій.

Запобігання виникненню надзвичайних ситуацій. Реагування на надзвичайні ситуації та ліквідація їх наслідків.

Тема 13. Організація цивільного захисту в установах та організаціях

Завдання та обов'язки суб'єктів господарювання у сфері цивільного захисту. Організація заходів цивільного захисту СГ. Призначення та склад сил і засобів ЦЗ установ і організацій. Документи щодо створення та розвитку системи ЦЗ об'єкта. Документи щодо планування дій органів управління та сил (формувань) ЦЗ об'єкта.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усьог о	у тому числі					усьог о	у тому числі				
		л	п	ла б	ін д	с.р.		л	п	ла б	ін д	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. РОЗВИТОК СИЛИ												
Тема 1. Фізична культура як навчальна дисципліна у вищих навчальних закладах	24		6			18						
Тема 2. Розвиток силових якостей	44		22			22						
Разом за розділом 1	68		28			40						
Розділ 2. РОЗВИТОК ВИТРИВАЛОСТІ												
Тема 3. Розвиток загальної витривалості	50		26			24						
Тема 4. Розвиток спеціальної витривалості	54		30			24						
Підсумковий тестовий контроль засвоєння розділу. Основні засоби розвитку та вдосконалення фізичних	38		26			12						

якостей												
Разом за розділом 2	142		82			60						
Усього годин	210		110			100						

Розділ 3. РОЗВИТОК ШВИДКОСТІ ТА СПРИТНОСТІ												
Тема 5. Фізична культура як навчальна дисципліна у вищих навчальних закладах	20		4			16						
Тема 6. Види швидкості. Методи та засоби розвитку показників швидкості	54		28			26						
Тема 7. Методи розвитку спритності	48		26			22						
Разом за розділом 3	122		58			64						
Розділ 4. РОЗВИТОК ГНУЧКОСТІ												
Тема 8. Методи і засоби розвитку гнучкості та рухливості суглобів витривалості	58		36			22						
Підсумковий тестовий контроль засвоєння	40		16			24						

розділу. Основні засоби розвитку та вдосконалення фізичних якостей													
Разом за розділом 4	98		52			46							
Розділ 5. БЕЗПЕКА ЖИТТЕДІЯЛЬНОСТІ ТА ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ													
Тема 9. Державна політика України у сфері БЖД та ЦЗ. Класифікація небезпек та НС.	4	4											
Тема 10. Основи безпеки праці на підприємствах і в організаціях. Основи електробезпеки та пожежної безпеки.	4	4											
Тема 11. Надання долікарської допомоги потерпілим від нещасних випадків	4	4											
Тема 12. Захист населення і територій від НС. Запобігання НС, реагування на них та ліквідація їх наслідків.	4	4											
Тема 13. Організація ЦЗ в установах та організаціях.	4	4											
Разом за розділом 5	20	20											
Усього годин	240	20	110			110							
Усього	450	20	220			210							

4.1. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Державна політика Україні у сфері БЖД та ЦЗ. Класифікація небезпек та НС.	4
2	Основи безпеки праці на підприємствах і в організаціях. Основи електробезпеки та пожежної безпеки	4
3	Надання долікарської допомоги потерпілим від нещасних випадків	4
4	Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій. Запобігання НС, реагування на них та ліквідація їх наслідків.	4
5	Організація цивільного захисту в установах та організаціях	4
	Разом	20

4.2. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Фізична культура як навчальна дисципліна у вищих навчальних закладах	10
2	Розвиток силових якостей	32
3	Розвиток загальної витривалості	32
4	Розвиток спеціальної витривалості	34
5	Розвиток видів швидкості	24
6	Методи та засоби розвитку показників швидкості	18
7	Швидкісно – силові вправи, рухові та спортивні ігри	18
8	Спритність. Застосування вправ зі швидкою перебудовою рухової діяльності	16
9	Підготовка до державного тестування на спритність	16
10	Гнучкість. Вправи на розтягування м'язів, сухожиль та суглобових зв'язок	20
	Разом	220

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
-------	------------	-----------------

1	Засвоєння понять про основні фізичні якості	22
2	Розвиток силових якостей...	26
3	Розвиток загальної витривалості	22
4	Розвиток спеціальної витривалості	22
5	Засвоєння понять про основні фізичні якості	26
6	Підготовка до складання державного тесту на швидкість	22
7	Характеристика фізичних вправ, які застосовуються для розвитку спритності	26
8	Вправи, що сприяють збільшенню гнучкості хребта	22
9	Підготовка до підсумкового контролю	22
	Разом	210

Методи навчання

Лекційні та практичні заняття, самостійна робота, спортивні змагання, спортивні секції.

Форми контролю

Поточне тестування, державне тестування, бали за участь та перемоги в спортивних змаганнях.

7. Методичне забезпечення

1. Комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни (ІКНМЗД);
2. Нормативні документи;
3. Положення змагань ХДАК;
4. Методичні розробки навчально методичного комплексу (НМК) навчальної дисципліни

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Обов'язкова

1. Язловецкий, Валентин Сергеевич Физическое воспитание детей и подростков с ослабленным здоровьем / В. С. Язловецкий ; [ред. В. Ф. Авраменко]. — Киев : Здоровье, 1991. — 223 с.
2. Скуратівський, Віталій Гуманітарна політика в Україні : навч. посібник / Віталій Скуратівський, Володимир Трощинський, Світлана Чукут ; Укр. акад. держ. упр. при Президентові України. — Київ : УАДУ, 2002. — 262 с.
3. Збірник міжнародних правових документів, законодавчих актів і нормативних документів України з питань соціально-правового захисту дітей / М-во юстиції України ; [голов. ред.: С. Р. Станік та ін.]. — Київ : Столиця, 1998. — 516 с.
4. Україна. Закони Закон України Про фізичну культуру і спорт : за станом на 20 січ. 2010 р. / Верхов. Рада України. — Офіц. вид. — К. : Парлам. вид-во, 2010. — 27 с.

5. Народна педагогіка: Світовий досвід : навч.-метод. комплекс з педагогіки / [уклад.: А. І. Кузьмінський, В. Л. Омеляненко]. — Київ : Знання-Прес, 2003. — 134 с.
6. Дичківська, Ілона Миколаївна Інноваційні педагогічні технології : навч. посібник / І. М. Дичківська. — Київ : Академвидав, 2004. — 351 с
7. Педагогіка : хрестоматія / [уклад.: А. І. Кузьмінський, В. Л. Омеляненко]. — Київ : Знання-Прес, 2003. — 700 с.
8. Кравчук, Тетяна Миколаївна Педагогічна підготовка майбутніх учителів фізичного виховання у вищих педагогічних навчальних закладах України (20-80 рр. ХХ ст.): автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.01 "Загальна педагогіка та історія педагогіки" / Кравчук Тетяна Миколаївна ; Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. — Харків, 2004. — 20 с.
9. Мосіяшенко, Володимир Андрійович Українська етнопедагогіка : навч. посіб. / В. А. Мосіяшенко. — Суми : Унів. кн., 2005. — 174 с.
10. Кузьмінський, Анатолій Іванович Педагогіка родинного виховання : навч. посіб. / А. І. Кузьмінський, В. Л. Омеляненко. — Київ : Знання, 2006. — 324 с.
11. Кодекс цивільного захисту України (зі змінами). Затв. Президентом України 02.10.2012 // "Голос України" від 20.11.2012. — № 220.
12. Закон України "Про правовий режим воєнного стану" // Урядовий кур'єр, 14.06.2000. — №107.
13. Закон України "Про правовий режим надзвичайного стану" // Урядовий кур'єр, 14.06.2000. - № 107.
14. Желібо Є.П. Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник для студ. вищ. закл. освіти України I - IV рівнів акредитації/ Є.П. Желібо, Н.М. Заверуха, В.В. Зацарни; За ред. Є.П. Желібо, В.М. Пічі. - К.: Каравела, 2002. - 327 с.
15. Русаловський А.В., Вендичанський В.Н. Цивільний захист: [Навч. посібник] / За наук. ред. Запорожця О.І., — К.: АМУ, 2008, — 250 с.
16. Казаков О.Є., Опорний конспект лекцій нормативної навчальної дисципліни "Безпека життєдіяльності, охорона праці та цивільний захист", м. Харків, ХДАК, 2019. — 76 с.

Додаткова

17. Олейник, Николай Александрович История физической культуры и спорта на Харьковщине (люди, годы, факты), 1874-1950 : [монография] / Н. А. Олейник, Ю. И. Грот. — Харків : ХДАФК, 2002. — 375 с.
18. Самостійні заняття по розвитку гнучкості та рухливості в суглобах : метод. рек. до курсу "Фіз. виховання" / Харк. держ. акад. культури, Каф. фіз. культури і здоров'я ; [уклад. Л. Є. Зубатюк]. — Х. : ХДАК, 1998. — 19 с.
19. Фізичне виховання : прогр. та навч.-метод. матеріали до курсу для студ. 1-2 курсів усіх спец. / Харк. держ. акад. культури, Каф. фіз. культури і

- здоров'я ; [уклад.: І. Г. Бондалетов, Н. В. Цигановська]. — Харків : ХДАК, 2007. — 19 с.
20. Самовоспитание силы, быстроты, выносливости : метод. рекомендации для студентов / Харьк. гос. ин-т культуры ; [сост. И. И. Бондалетов]. — Х. : ХГИК, 1992. — 25 с.
 21. Фізичне виховання : навч. прогн. для вищ. навч. закладів України III-IV рівнів акредитації / уклад.: Раєвський Р. Т. та ін. — Київ : [Б.в.], 2003. — 44 с.
 22. Нарожна, Вікторія Павлівна Система фізичного виховання та спортивні агони Стародавньої Греції в класичну епоху (V - IV ст. до н. е.) та її висвітлення за допомогою музейних засобів : магист. робота : галузь знань 0201 "Культура" спец. 8.02010301 "Музейна справа та охорона пам'яток історії і культури" / Нарожна В. П. ; наук. кер. Мартем'янова Н. С. ; М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Ф-т Культурології, Каф. Музеєзнавства та пам'ятокознавства. — Харків, 2013. — 157 с.
 23. Мухамедьяров, Наиль Нариманович Библиотека в социально-коммуникационной системе формирования здорового образа жизни : монография / Н. Н. Мухамедьяров ; М-во образования, науки, молодежи и спорта Украины, Республик. высш. учеб. заведение "Крым. инженерно-пед. ун-т". — Харьков : С.А.М., 2011. — 223 с.
 24. Андриющенко, Александр Анатолійович Система бібліотечно-інформаційного забезпечення галузі фізичної культури і спорту в Україні : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 07.00.08 "Книгознавство, бібліотекознавство, бібліогр." / Андриющенко Александр Анатолійович ; Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2003. — 20 с.
 25. Андриющенко, Александр Анатолійович Система бібліотечно-інформаційного забезпечення галузі фізичної культури і спорту в Україні : дис. ... канд. пед. наук / Александр Анатолійович Андриющенко ; Харк. держ. акад. культури. — Харків, 2003. — 233 с.
 26. Розов, Віталій Ігорович Адаптивні антистресові психотехнології : навч. посібник / В. І. Розов. — Київ : Кондор, 2005. — 276 с.

Інформаційні ресурси Інтернет

1. Бібліотека Харківської державної академії культури
2. Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка
3. Вікіпедія : вільна енциклопедія [Електронний ресурс] // <http://ru.wikipedia.org/wiki/>
4. Актуальні проблеми фізичного виховання різних верств населення [Електронний ресурс] : II Всеукр. наук.-практ. конф., 20 трав. 2016 р. / М-во освіти і науки України, Харків. держ. акад. фіз. культури, Каф. теорії та методики фіз. виховання ; [редкол.: Ажиппо О. Ю. та ін.]. — Харків :

ХДАФК, 2016. — 228 с.

5. Фізичне виховання [Електронний ресурс]: програма та навч.-метод. матеріали з дисципліни 053 "Психологія", 025 "Муз. мистецтво", 026 "Сцен. мистецтво", 027 "Музеєзнавство, пам'яткознавство", 028 "Менеджмент соціокульт. діяльності", 029 "Інформ., бібл. та арх. справа", 034 "Культурологія"... / Харків. держ. акад. культури, Ф-т хореогр. мистецтво, Каф. фіз. культури і здоров'я ; [розроб.: Н. В. Цигановська, І. Г. Бондалетов, В. В. Гончар, Д. С. Батулін]. — Харків : ХДАК, 2017. — 16 с.